

Aktivnosti OCD kao odgovor na Covid- 19

01-10. maj

Proglašenje pandemije i mere Vlade Srbije na suzbijanju korona virusa promenile su i delovanje organizacija civilnog društva. Monitoringom su obuhvaćene 130 organizacija civilnog društva iz cele Srbije. Od tog broja organizacija, tri organizacije su prekinule sve aktivnosti. Najveći broj OCD, skoro trećina, bavi se humanitarnim radom, dok svoje redovne aktivnosti obavlja manje od 15 organizacija. Pored humanitarnog rada, ostale oblasti u koje se mogu svrstati aktivnosti organizacija su: monitoring, informisanje, psihosocijalna podrška i zagovaračke akcije. Kada je reč o pojedinačnim aktivnostima u okviru ovih oblasti to su: pružanje pravne pomoći, monitoring ljudskih prava, pružanje psihološke pomoći, bavljenje zdravstvenom zaštitom, umrežavanjem, edukacijom i prikupljanjem sredstava. Nešto manje od polovine organizacija koje su obuhvaćene monitoringom je aktivno u Beogradu, a ostale OCD su raspoređene širom Srbije.

Posebno je važno istaći delovanje organizacija koje rade sa najugroženijim grupama, kroz informacije o lošem trenutnom stanju i mogućim posledicama pandemije na grupe kojima se bave, a to su osobe sa invaliditetom, žene, decu i stare, kao i migrante i beskućnike.

Iako je vanredno stanje u Srbiji ukinuto 6. maja prema dostupnim podacima organizacije će nastaviti da svoje aktivnosti organizuju na način na koji su to činile i vanrednom stanju naročito imajući u vidu da će posledice pandemije organizacije ali i njihovi korisnici osetiti u narednom periodu.

U nastavku se nalaze aktivnosti nekih organizacija koje su sprovedene u proteklom periodu:

MONITORING

- **Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID)** objavio je dva istraživanja čiji je cilj da pomognu svima u zajednici a posebno donosiocima odluka da što bolje razumeju život ljudi i poslovanje biznisa u ovim kriznim momentima. Istraživanje [„Život u doba pandemije”](#) sadrži podatke o osećanjima građana za vreme pandemije, njihovim aktivnostima i poslovima kojima se bave, ali i ocene stepen poštovanja Vladinih mere u borbi protiv Covid-19. Istraživanje [„Biznis u doba pandemije”](#) obuhvata teme koje se odnose na nivo informisanosti o Covid-19, izazove sa kojima se preduzeća suočavaju u ovim okolnostima, načine prilagođavanja poslovanja, kao i zadovoljstvo i realističnost mera koje je Vlada Srbije usvojila za pomoć privredi.

- **Nacionalna koalicija za decentralizaciju (NKD)** je tokom vanrednog stanja pružala podršku lokalnim inicijativama, pratila poštovanje ljudskih prava i sloboda, kao i kreiranje pravnog okvira koji nastaje za period nakon vanrednog stanja. Sa namerom da utvrdi da li su potrebe građana za informacijama, pre svega na lokalnom nivou, zadovoljene tokom vanrednog stanja, NKD je sprovedla [onlajn anketu sa korisnicima društvenih mreža](#). U periodu od 3.do 23.aprila anketu su popunila 104 učesnika iz cele Srbije. Rezultati istraživanja ukazuju da su građani u većoj meri informisani o temama na nacionalnom nego na lokalnom nivou, dok se čak 61% izjasnilo kao potpuno ili delimično informisano na nacionalnom nivou. Na lokalnom nivou ove ocene je dalo svega 32% ispitanika, a čak 46% smatra da je potpuno ili delimično neinformisano o stanju svoje lokalne zajednice povodom korona virusa.

- Inicijativa za ekonomska i socijalna prava A11- reagovala je povodom snimka koji se pojavio na društvenim mrežama na kome se vidi kako mladić automobilom upada u Prihvatni centar za migrante u Obrenovcu. Inicijativa je osudila ovaj nasilini upad i pozvala nadležne da odgovore na taj događaj, ali i da reaguju na „druge pojedince i grupe koje javno raspiruju i šire nacionalnu i versku mržnju i netrpeljivost“. Mladić je trenutno uhapšen a sada je na Tužilaštvu na koji način će okarakterisati ovaj slučaj. Narочito je zabrinjavajuće što je ovaj incident samo jedan u nizu u proteklih nekoliko meseci zbog toga što je u javnosti u Srbiji izuzetno prisutna antimigranstska retorika koja neretko dolazi i od određenih političkih stranaka

- Biro za društvena istraživanja (BIRODI) je na početku proglašenja vanrednog stanja pokrenuo [online anketu](#), koju su promovisale i druge OCD i online mediji, koja je za cilj imala mapiranje potreba građana i izražavanja stavova o stanju u društvu, a sve u svrhu monitoringa stanja javnosti kao ključnog elementa zaštite ljudskih prava. Inace, prvo istraživanje koje je na ovu temu bilo sprovedeno govori da građani ne znaju svoja prava kao pacijenti, potrošači i zaposleni tokom vanrednog. Do kraja aprila u anketi je učestvovalo više od 1000 ispitanika, a na BIRODI platform su i druge organizacije počele da prave ankete o stanju na lokalnom nivou i stanju ljudskih prava, zbog čega je BIRODI postao mali online istraživački resursni centar. Takođe, uz podršku Evropske zadužbine za demokratiju, BIRODI je započeo medijski monitoring pandemije COVID-19 koji obuhvata period 26.februara do 15.juna i rad na osnaživanju 5 medija za sprovođenje online istraživanja, kao jednog od načina unapređenja njihove održivosti.

- Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM) pripremio je drugu po redu analizu koja hronološki prikazuje izmene u obimu uživanja garantovanih prava i način regulisanja izmena tokom prvog meseca vanrednog stanja uz ocenu usaglašenosti aktivnosti i mera svih grana vlasti sa zahtevima vladavine prava i principima ograničenja ljudskih prava. Fokus ove analize stavljen je na [pravo na pravično suđenje](#), posebno elemente prava na pristup sudu, prava na nezavisnost i nepristrasnost u suđenju, prava na javnu raspravu i načelo neposrednosti, prava na pravnu sigurnost. Prva analiza izmene pravnog okvira tokom vanrednog stanja i uticaj na uživanje ljudskih prava, odnosila se na [slobodu kretanja, slobodu okupljanja i slobodu veroispovesti](#).

- Beogradski centar za ljudska prava zaključio je svojoj analizi da kada je reč o ograničavanju prava na slobodu kretanja, Srbija se opredelila za jedno od najdrastičnijih rešenja u Evropi, nakon razmatranja mera ograničenja i zabrane slobode kretanja u evropskim zemljama. Podsetimo. Beogradski centar za ljudska prava je Ustavnom sudu podneo [inicijativu](#) za ocenu ustavnosti Uredbe o merama za vreme vanrednog stanja kao i Naredbe o ograničenju i zabrani kretanja na teritoriji Republike Srbije. Tokom vanrednog stanja, došlo je do odstupanja i ograničavanja brojnih ljudskih prava građana Srbije, garantovanih Ustavom i ratifikovanim međunarodnim ugovorima a ostaje otvoreno pitanje da li je država kada je reč o slobodi kretanja postupila suprotno Ustavu i međunarodnom pravu, navodi se u njihovoj analizi.

Beogradski centar za ljudska prava sastavio je periodični izveštaj koji se odnosi na prva tri meseca 2020. godine, analizirajući [pravo na azil i pitanje smeštaja tražilaca azila u vreme vanrednog stanja](#), kao i trenutni javni diskurs o migrantima. Izveštaj takođe analizira pravo na pristup postupku azila sa posebnim osvrtom na pristup postupku na beogradskom aerodromu kao i praksu organa nadležnih za odlučivanje u postupku azila kroz analizu pojedinih odluka

- **Beogradski centar za bezbednosnu politiku** je zajedno sa još jedanaest udruženja građana, podneo [inicijativu Zaštitniku građana](#) za pokretanje postupka kontrole zakonitosti i pravilnosti rada Ministarstva unutrašnjih poslova, u vezi sa postupanjem policije po prijavama građana koje se odnose na okupljanja građana koje u večernjim satima pale baklje i pirotehnička sredstva, kao i u vezi sa dodeljivanjem dozvola za kretanje u vreme zabrane kretanja.

- **Fondacija Centar za demokratiju (FCD)** održala je webinar: „Radna prava u Srbiji tokom vanrednog stanja“. Stručnjaci iz oblasti radnih prava, prvo Sarita Bradaš, istraživačica FCD, govorila je o garantovanim radnim pravima mladih u međunarodnim dokumentima, o raspoloživosti poslova, mogućnostima zapošljavanja mladih na tržištu rada u Srbiji, a zatim je Ivan Sekulović, savetnik za javne politike u FCD, dao primere kršenja radnih prava tokom vanrednog stanja i predstavio analizu „[Pandemija COVID-a 19 i radna prava u Srbiji](#)“.

- **Udruženje građana EGAL** sprovelo je istraživanje „[COVID-19 i LGBTI zajednica u Srbiji](#)“. Koliko je ovo istraživanje bilo važno govori i podatak da je na upitnik odgovorilo 1198 osoba, što predstavlja najveći uzorak u zajednici do sada, čime se garantuje reprezentativnost. Ispitanici i ispitanice su omogućili uvid u realnu, jasnu sliku stanja u kojoj se LGBTI zajednica u Srbiji trenutno nalazi.

INFORMISANJE

- **Organizacija Ženske studije i istraživanja(ŽDI)** trenutno sprovodi projekat pod nazivom „Šta žene od 65+ (ne)mogu u Srbiji danas“. Iako ideja za projekat nastala pre pandemije, njegovo sprovođenje pokazalo se dosta značajnim u doba vanrednog stanja. Projekat se bavi ostvarivanjem prava na NE-diskriminaciju, a najvažnije aktivnosti projekta su istraživanja, koja prikupljaju i analiziraju potencijale, resurse i postignuća starijih žena kao i različite oblike njihove diskriminacije. Prvi broj Biltena o aktivnostima projekta, koji pilog o istraživanju potencijala starijih žena i njihove diskriminacije možete videti [ovde](#).

- **Prijatelji dece Srbije** su aktivno učestvovali u podizanju i vođenju platforme #VanrednoObrazovanje koja je ispomoć srednjoškolcima u situaciji online školovanja. Takođe, pružali su on-line podršku deci, roditeljima i nastavnicima (obrazovanje, psiho-socijalni kontekst, savetodavna podrška), obezbeđivali dodatne podrške deci iz osetljivih, obavljali su monitoring i analizu uticaja vanrednog stanja i obrazovanja na decu, pratili stanje u oblasti dečjih prava u vanrednim okolnostima, Trenutno je aktivno istraživanje koje sprovode među decom (do 18 godina) [o kulturnoj ponudi za decu/mlade u vreme #COVID19](#) i načinu na koji provode slobodno vreme.

- Jedna od aktivnosti **SHARE fondacije** za vreme pandemije je i objavljivanje izveštaj o stanju digitalnih prava. Novi [dvonedeljni izveštaj](#) o stanju digitalnih prava u vreme vanrednog stanja beleži pad broja slučajeva. Ipak, nastavljaju se pritisci zbog izražavanja i aktivnosti na internetu – pretnje, uvrede, kao i verbalni napadi na novinare koji su, kao i u prethodnim izveštajima, česta meta.

PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA

-**Autonomni ženski centar** je tokom prvih mesec dana vanrednog stanja pružio 430 usluga u vidu: 148 poziva na SOS telefonu od strane 127 žena , 108 poziva na pravnom SOS telefonu od strane 88 žena, 113 razmenjenih e-mail, Viber, WhatsApp i FB poruka, 52 on-line konsultacije sa 36 žena žrtava nasilja i 9 napisanih podnesaka.

HUMANITARNA POMOĆ

- **Asocijacija DUGA Šabac je proširila svoje** aktivnosti i sada rade na teritoriji: Šapca, Valjeva, Mionice, OSečine, Koceljeve, Malog Zvornika, Vladimircam Ljubovije i Ub-a. Trenutno rade na deljenju 1000 paketa pomoći koje imaju. A usluge koje pružaju na ovoj teritoriji su: psihološka podrška, socijalne intervencije, praćenje i upućivanje korisnika kod drugih pružaoca usluga i izrada bezbednosnih planova u skladu sa konceptom bezbednosne kulture.

- **Organizacija Pomoć deci** radila je na obezbeđivanju novca za hranu najsiromašnijoj deci iz cele Srbije iz grupe onih kojima inače plaćaju użine. Sada su izvestili da im svakog dana nam stizu nove molbe. Iako je vanredno stanje ukinuto smatraju da će još najmanje mesec dana biti neophodno davanje direktne pomoći. Istovremeno, su obnovili i psiho-socijalnu pomoć za decu migranata u prihvatnom centru u Vranju i nastaviće sa tom vrstom aktivnosti.

OSTALE AKTIVNOSTI

- **SOS dečija sela Srbija** su na početku vanrednog stanja imala za cilj da ostavre normalan rad u programima udruženja (briga o deci bez roditeljskog staranja u SOS Dečijem selu Kraljevo, centrima za podršku porodicama u krizi, centru za podršku mladima) i pomoć lokalnim zajednicama u kojima rade (Zemun, Obrenovac, Kraljevo, Niš) u skladu sa mogućnostima organizacije. Početkom maja započeli su [crowdfunding kampanju](#) na donacije.rs kako bi pomogli da 120 socijalno ugroženih porodica o kojima brinu prođu lakše kroz vanredno stanje prouzrokovano koronavirusom. U poslednjih nekoliko nedelja, veliki problemi sa kojima se porodice iz njihove brige svakodnevno susreću, postali su još veći.

- **Trag fondacija** je kako bi odgovorila na probleme zajednica izazvane pandemijom korona virusa, 10. aprila raspisala konkurs za program *Aktivne zajednice: solidarni odgovor na COVID-19*, sa ciljem da pruži podršku kako akcijama usmerenim na smanjenje širenja virusa i olakšavanje boravka sugrađanima u samoizolaciji, tako i akcijama fokusiranim na oporavak i otpornost zajednica od ekonomskih i drugih društvenih posledica pandemije. Prvi presek prijava je napravljen, a od 150 pristiglih projekata, tim donacija Trag fondacije, uz veliku podršku spoljnih savetnika, danas je odabrao [24 inicijative](#) iz prve faze koji će biti podržani ukupnim iznosom od 8.079.845,00 dinara.

- **Fondacija Catalyst Balkans** je u okviru Resurs centra za organizacije civilnog društva, [spremila za april i maj 28 radionica](#), odnosno 42 sata video materijala za učenje i razvoj od kuće za sve predstavnike neprofitnih organizacija. Održane su neke od virtuelnih radionica na sledeće teme: Prilagođavanje krizi – digitalna transformacija neprofitnih organizacija, Osnove marketinga za neprofitne organizacije, Online fundraising modeli za neprofitne organizacije.